

Quan les idees cauen del cel

R. V. i A.

Els fenòmens meteorològics són una font important de metàfores i de sentits figurats. Una de les raons pot ser la importància que han tingut en la vida quotidiana de la humanitat; per la seua influència en l'economia agrària d'abans i de sempre, o per la que tenen més recentment en l'economia del lleure.

Sigui com sigui, els fenòmens extrems ens van de primera per a qualificar i il·lustrar situacions que s'escapen de la normalitat. Les **tempestes**, els **terratrèmols** poden ser polítics, econòmics, esportius. La **sequera** pot afectar àmbits que poca cosa tenen a veure amb el creixement vegetal. I els **trons** i els **llamps** poden ser fabricats i aviats segons l'humor de les persones o dels col·lectius.

Els fenòmens més habituals també s'escapen del seu àmbit significatiu estricte, i no només el cel i el paisatge poden emboirar-se o esdevenir nets i clars, sinó que certes actuacions fan el mateix efecte en l'esperit de les persones. I no oblidem que **escampar la boira** és una pràctica ancestral per a esbargir-se.

Un dels fenòmens més prolífics és la **pluja** (i el verb **ploure**, és clar). De fet, pot ploure quasi de tot: coses bones i dolentes, sòlides i líquides. I fins i tot coses immaterials. La darrera troballa, per ara, és la locució nominal **pluja d'idees**, que és l'adaptació catalana del neologisme anglès *brainstorming*, la traducció literal del qual fóra 'tempesta de cervells', i que defineix la 'tècnica de grup destinada a obtenir el màxim d'idees sobre un determinat assumpte en un temps relativament curt'.

De tothom és sabut que la pressió dels anglicismes, sobretot en els llenguatges d'especialitat, és molt forta, i, en molts casos, l'adaptació o la traducció més o menys literal no fan fortuna perquè arriben quan els usuaris de la llengua ja han assimilat la forma manllevada. Aleshores, pot passar que el manlleu acabi imposant-se definitivament. En el cas que ens ocupa, és el que ha passat en castellà i en italià, que han

adoptat el mot anglès, mentre que el francès intenta fer prevaler la solució autòctona *remue-méninges* al costat del mot anglès.

La solució catalana té l'avantatge de ser gràfica i d'estar feta a partir d'un mot que ja ha demostrat la seua capacitat de generar sentits figurats i d'admetre la combinació amb substantius concrets i abstractes. Aquesta locució va ser acceptada pel Consell Supervisor del TERM CAT l'any 1989 i passarà a enriquir la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana*, al costat d'altres neologismes fets a partir del mot *pluja*, igualment actuals, però menys engrescadors, com ara la **pluja àcida**. Esperem que la primera ens serveixi per a deslliurar-nos de la segona.

[*Medicampus*, 9 abril 2001]